

Referat fra møte mellom U-dir og Friskolenes Kontaktforum (FK) 8. juni 2016

Kristne Friskolers Forbund (KFF), Norsk Montessoriforbund (NMF), Steinerskoleforbundet (SF), Private Handelsskolelans Landsforbund (PHL) og Norske Fag- og friskolers Landsforbund (NFFL). Leder av forumet for 2016 er Jan Erik Sundby. Epost: sundby@kff.no

Til stede:

Fra U-dir

Magne Hopland Engebretsen

Einar S. Plather

Anna Beskow

Sigurd Holen

Frode Reitan (sak 3 og 4)

Sine Solheim

Fra FK

NFFL: Arild Strømnes og Svein Tjernsbekk

Steinerskoleforb.: Cathrine Nordlie

NMF: Nina Johansen og Eirin Eikås

PHL: Vilhelm Lae og Gro Maastad

KFF: Jan Erik Sundby og Signe Sandsmark

1. EGENBETALING VED SKOLETUR -OPPFØLGING FRA TIDLIGERE MØTER

Denne saken har blitt en gjenganger på våre møter. På forrige møte ble det vist til at Udir skulle sende oss et nytt brev om dette. Vi mottok brev datert 11.04.2016 om "Egenbetaling ved skoleturer mv. ved friskoler – «gratisprinsippet»" adressert FK. Der ble det vist til forrige brev datert 04.12.2015.

Utgangspunktet for vårt spørsmål var tilsynsrapport til Akademiet videregående skole A/S i Bergen, brev fra Udir. til Akademiet 11.12.13. Der ble det klarlagt at det var lovlig for skolen å beregne full betaling fra elevene for skoleturer bl.a. i utlandet når elevene på ordinært vis har sitt skoletilbud som alternativt hjemme eller et alternativt likeverdig tilbud. Det ble presisert at en privat skole ikke har anledning til å tilby ekskursjoner/turer som skolen tar betalt for hvis det ikke er en del av opplæringen. De må være del av skolens faglige opplæring.

Vårt spørsmål var om at uttalelsene i brevet til Akademiet vgs Bergen også kunne legges til grunn for grunnskolen. I brevet som vi nå har mottatt oppfatter vi at det ikke skiller mellom grunn- og videregående skoler. Det oppfatter vi er i samsvar med regelverket som heller ikke omtaler et slikt skille. Imidlertid oppfatter vi brevet av 11.04.2016 som betydelig strammere enn det som lagt til grunn for vurderingene i tilsynet ved Akademiet Bergen. Vi viser til tilsynsrapporten side 21, punkt 4.2, siste avsnitt. Her framkommer det at er greit å ta betalt for utenlandsreise som er reelt frivillig når det er et fullverdig tilbud hjemme. Vi tror ikke dette er gjort uavhengig av hvem som har betalt slik det forutsettes i brevet. Har Udir kommentarer til dette?

Svar:

Det ble først en lang samtale for å klargjøre problemstillingen. Utgangspunktet var at FK opplevde at tilsynet ved Akademiet var mindre stramt enn vi hadde oppfattet tidligere tolkninger av regelverket. Både Akademisaken og et tilsyn ved en PHL-skole i Haugesund nylig ser for FK ut til å si at så lenge alle alternative tilbud er innenfor maks skolepenger, kan skolene gi varierte tilbud. Men U-dirs brev ser ut til å si noe annet. Vi ble enige om at spørsmålet er slik:

Er det ok med tilbud om forskjellige reiser til forskjellig pris, ev. også med en variant som består i å bli på skolen, så lenge alle variantene holder seg innenfor maks skolepengesats og det er opplyst på forhånd?

Hvis ja, er det noe til hinder for å bruke samme tankegang når det gjelder f.eks. skidag, der noen kan gå på fottur rundt skolen og andre kan dra langt med buss for å kjøre alpint? Er det et poeng at det er informert om i starten av året og bakt inn i skolepengene og ikke (som det vel ofte skjer med skidager) kommer i tillegg senere i året? Vi forutsetter uansett at det er innenfor maks skolepengesats og at dette gjelder aktiviteter som er en del av opplæringen. U-dir vil svare på dette neste gang.

2. TILSYNSRAPPORT – DEN OFFENTLIGE OMTALEN AV FRISKOLER.

Udir inviterte FK på møtet i mars til å komme med synspunkter på rapporten «Det er elevene som teller - Oppsummering av funn fra tilsyn med frittstående skoler 2015».

Siden det er Udir som har invitert til denne runden, leverer ikke vi noe skriftlig innspill til dette og regner med at saken egner seg best for muntlige kommentarer. Vi håper imidlertid at det er rom for å komme med noen synspunkter utover selve rapporten. Det kan blant annet gjelde den generelle omtalen Udir benytter om friskoler som i neste omgang gir føringer for skolegruppens omdømme.

Momenter som ble nevnt:

- Saker ser ofte annerledes ut fra medias side og for personer som ikke er på innsiden. F.eks. opplevdes den store plassen "solbeskyttelsessaken" fikk i oppsummeringen overdreven og litt rar.
- FKs medlemmer opplever ofte at både i rapporter, i forskriftskommentarer og i medias omtale av disse er fremstillingen preget av mistillit. Det blir gjentatte ganger argumentert med faren for at skolene kan misbruke ordninger til å stikke tilskudd i egen lomme og tjene for mye penger. Vi fremhevet at de aller fleste friskolefolk er idealister og har brukt mye tid og penger på å starte skoler og holde dem gående. I arbeidet med å gi elevene et godt tilbud stanses de ofte av detaljert regelverk som er laget for å ta dem som er ute etter penger. Dette kan være spesielt vanskelig for små skoler med få ressurser.
- Det kan være frustrerende for skolelederne som nå profesjonaliseres, at de samtidig blir mer detaljstyrt og får mindre rom for å bruke sitt lederskjønn.
- U-dir har gått bort fra å bruke betegnelsen "lovbrudd", nettopp fordi det ikke kommuniserer riktig i media. De var også opptatt av lovbrudd som de mener skolene bør kunne unngå, ikke minst for sendt innsendte regnskap og manglende gjennomføring av elevundersøkelsen.

3. HALVÅRSVURDERING UTEN KARAKTER.

En av skolene våre har i forbindelse med arbeid med dokumentet "Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen" stilt noen spørsmål som vi gjerne vil ha U-dirs svar på. Det gjelder forståelsen av friskolelovforskriftens § 3-13 om halvårsvurdering i fag. Der står det (4. avsnitt) «halvårsvurderinga skal frå 8. årstrinnet gjennomførast midt i opplæringsperioden ...».

Denne skolen har funnet fram til en vurderingsordning som fungerer veldig bra for deres elever. De gir vurdering uten karakter ca halvveis i semesteret (i månedsskiftet oktober/november og i april). Der får elevene både «bakovermelding» og «framovermelding», skriftlig eller muntlig avhengig av klassetrinn. Dette har de tenkt er halvårsvurdering (skriftlig eller muntlig) uten karakter og i tråd med § 3-13. Det gir elevene noe å arbeide med og strekke seg etter fram mot karakteren i slutten av semesteret.

I heftet om skolens arbeid med elevenes utbytte står det (pkt 2.8): «Halvårsvurdering uten karakter gis før halvårsvurdering med karakter, men så nært at vurderingsgrunnlaget er likt.» Ut fra dette kan ikke denne skolens midt-semester vurdering sies å være den pålagte halvårsvurderingen, selv om den foregår hvert halvår. Skolen sier at de ikke har kapasitet til å gi vurdering uten karakter to ganger i semesteret, men vil nødig gi opp den ordningen de har som både elever og lærere er fornøyd med.

Spørsmål: a) Kan vurdering omtrent midt i hvert semester defineres som den lovpålagte halvårsvurderingen uten karakter, eller er skoler som har en slik ordning som fungerer godt nødt til å legge denne vurderingen til bare noen dager før karakterene gis? b) Hva skal en slik halvårsvurdering uten karakter rett i forkant av karakterene fungere som? Det er vanskelig å skulle si noe både om semesteret som er over og om neste semester når eleven er mest opptatt av karakteren som kommer om noen dager, som det er for sent å gjøre noe med, og når det er vanskelig å motivere for et semester som ikke begynner før etter ferien og der det er langt fram til neste karakter. c) hva menes med «innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevens kompetanse i fagene», dvs at «lærerne vet hvordan de skal gi informasjon om elevens kompetanse i fagene» (hentet fra samme hefte)? Hva må skolen ha for å få det godkjent som en «fremgangsmåte»?

Svar:

a) Fra 8. klasse skal halvårsvurdering gis rett før karakterene. Vurdering midt i semesteret må ses på som underveisvurdering. Halvårsvurderingen trenger ikke være muntlig og omfanget avgjøres ut fra skjønn.

b) Halvårsvurderingen uten karakter skal si noe om elevens kompetanse på det tidspunktet og hvordan den kan forbedres.

c) Det kan være en skriftlig rutine, mal, eller noe som er formidlet i et pedagogisk forum på skolen, som i hvert fall forteller lærerne at vurderingen skal være fagspesifikk, ta utgangspunkt i kompetansemålene og f.eks. bruke verbene i målene (reflektere, analysere, ...) for å fortelle elevene hvordan de kan forbedre seg.

4. IKKE VURDERT OG HALVÅRSVURDERING MED KARAKTER

Forskriftens § 3-19 sier at elever i videregående opplæring skal ha sluttvurdering med karakter selv om de har IOP i et fag. § 3-11 sier at disse elevene skal ha underveisvurdering i samsvar med sin IOP. § 3-13 gjør ikke noe unntak for disse elevene når det sies at elevene i vgo skal ha halvårsvurdering med karakter.

Spørsmål: Noen elever har IOP-er som innebærer at sluttvurderingen blir IV. Er skolen da pålagt å gi halvårsvurdering med karakter, selv om de vurderer dette som demotiverende for eleven?

Svar:

De hadde ikke fått kvalitetssikret svaret med rette vedkommende, men mente at de måtte få IV ved halvårsvurderingen også. Hvis det var så tydelig ut fra IOP-en at dette ville bli resultatet, så visste jo eleven det allerede og det skulle ikke ha så mye å bety for motivasjonen.

5. NYE FORSKRIFTER

Høringsfristen for forskriftendringer gikk ut 20. mai. Udir har tidligere antydnet at saken skal behandles raskt for så å sendes videre til KD. Vi ønsker å høre om Udir har noen generelle inntrykk fra høringene som kan få konsekvenser for det videre arbeidet.

Svar:

a) Det kom 68 høringsuttalelser, fra fem kommuner, to fylkeskommuner, to fylkesmenn, 11 organisasjoner (stort sett knyttet til skole), 27 friskoler og 21 privatpersoner.

Generelt inntrykk, stikkordmessig: Lite motstand mot inntaksregler. Tilleggskompetanse må kunne kvalitetssikres men vil ikke ha studiepoeng. Tidspkt. for oppstart av skole stort sett støttet, også forslag om nasjonale prøver. Mange kommentarer om Annen virksomhet, mye generell støtte men mange begrunnede synspunkter som vil åpne for mer uten å måtte søke. Motstand mot 20dagersregelen.

U-dir sender oversikt over svarene til KD senest 15. juni, forskriften skal tre i kraft 1. august.

6. EVENTUELT**a) Forskriftshøringen om administrering av skyss**

I forskriftshøringen ble det stilt følgende spørsmål (6.3.3): Støtter dere at skoler skal kunne administrere skoleskyss uten å søke om tilleggsvirksomhet?

KFF har svart ja, "men bare dersom kommunen/fylkeskommunen blir pålagt å dekke kostnadene." Vi viste spesielt til våre erfaringer med Oslo kommune, som etter ca fem års diskusjon fremdeles har en ordning som gjør skolene til lovbytere. Den faktiske situasjonen er at mange skoler i mange kommuner tvinges til å administrere skyss, uten godtgjørelse, enten de vil eller ikke, og blir dermed lovbytere. KFF ber om at det forskriftsfestes at kommuner/fylkeskommuner er pålagt å refundere utgifter til administrering av skyss.

Svar:

U-dir merket seg KFFs oppfordring om forskriftsfesting. Når det gjelder Oslo kommune, ble det foreslått å klage til Fylkesmannen igjen på bakgrunn av nye regler – som ikke er særlig mye bedre enn de gamle – og at kommunens framstilling forrige gang ikke samsvarte med praksis.

b) Enkeltvedtak i forhold til læreplan

Både Steinerskoler og Montessoriskoler opplever at PPTs enkeltvedtak ikke tar hensyn til at skolene følger en annen læreplan enn LK06. Når skolene da ikke følger opp alle tiltakene, får de avkorting i tilskuddet.

Svar:

PPT skal gjøre vedtak ut fra skolens godkjente læreplan. Dette er omtalt i spes.ped.veilederen. Skolen bør melde slike situasjoner til Fylkesmannen. Ev. kan de foresatte klage på at vedtaket og gjennomføringen ikke er i tråd med skolens læreplaner og dermed ikke gir den opplæring som eleven har rett på.

Signe Sandsmark
Referent